

Amersfoort, 22 juni 2026

Betreft: besluitvorming rond restauratie Schnitger-orgel Academiehuis

Geachte raadsleden,

Onlangs zijn er raadsvragen gesteld over de stemming van het Schnitger-orgel in het Academiehuis. Graag breng ik enkele feiten en observaties onder uw aandacht die betrekking hebben op de besluitvorming met betrekking tot deze stemming.

Mijn naam is **5.1.2e**. Onderaan deze brief licht ik mijn betrokkenheid bij de orgelcultuur toe. Ik richt mij in deze brief uitsluitend op het proces waarmee het Academiehuis Grote Kerk Zwolle (AGKZ) tot een keuze gekomen is; mijn inhoudelijke mening laat ik buiten beschouwing.

Naar mijn waarneming is in dat proces onvoldoende zorgvuldig omgegaan met de belangen en positie van belangrijke betrokkenen, in het bijzonder de vaste organist, **5.1.2e** en de Stichting Schnitgerorgel Zwolle (SSZ). Daarnaast roept het proces vragen op over transparantie, rolzuiverheid en de wijze waarop besluitvorming tot stand is gekomen. Mijn voornaamste zorgen zijn de volgende.

- 1. Twijfels over de openheid van het keuzeproces rond de stemming.** Een proefstemming werd gepresenteerd als een tijdelijke voorziening waarna nog een definitieve keuze gemaakt kon worden. **5.1.2e** en de SSZ stemden hiermee in vanuit de verwachting dat wijziging na afloop van de proefperiode daadwerkelijk mogelijk zou zijn. Toen ik hierover tijdens deze proefperiode (29 juli 2025) navraag deed bij de adviseur, **5.1.2e**, gaf hij echter aan dat wijziging feitelijk niet meer aan de orde was omdat de kosten daarvoor te hoog zouden zijn. Daarmee ontstond bij mij de indruk dat de uitkomst al grotendeels vastlag voordat de evaluatie van de proefstemming had plaatsgevonden. Deze indruk werd versterkt doordat de van tevoren geraamde kosten voor wijziging van de stemming later om onduidelijke redenen opeens verveelvoudigd waren.
- 2. Vragen en bezwaren worden niet beantwoord.** Op 7 augustus 2025 heb ik het AGKZ per e-mail met briefbijlage gewezen op bovenstaande punten, daarbij inhoudelijke vragen gesteld en verzocht om een gesprek. Sindsdien sta ik op een maillijst, maar ik kreeg geen reactie. Op 13 oktober 2025 heb ik een herinnering gestuurd, op 9 december 2025 een bezwaarschrift (naar verluidt was er een bezwaartermijn tot 10 december), op 12 januari jl. de vraag of mijn bezwaar in behandeling was genomen en welke vervolgstappen er zouden volgen, en op 16 april heb ik telefonisch een medewerker gesproken die beloofde dat het bestuur zou reageren. Pas na mijn laatste mail van 3 juni jl. volgde een reactie van de directeur, **5.1.2e**. Haar reactie was echter zeer algemeen, en ging niet in op de door mij gestelde vragen en bezwaren, en mijn voorstel tot een gesprek. Wat betreft mijn bezwaar gaf zij aan dat er nooit sprake was geweest van een formele bezwaarprocedure, aangezien het AGKZ geen publiekrechtelijke organisatie is. Ook al ligt dat misverstand mogelijk bij mij, ik had het wel zorgvuldig gevonden als zij mij niet een half jaar in de veronderstelling had gelaten dat mijn bezwaar in behandeling was. Bovendien verdienen inhoudelijke vragen over dergelijk publiek erfgoed naar mijn mening een serieuze reactie, los van een al dan niet formele status van een bezwaar.
- 3. Invloed van de adviseur op het evaluatieproces.** In mijn functie als registrant bij concerten spreek ik regelmatig bekende organisten. Van hen vernam ik dat de adviseur een aantal van hen heeft uitgenodigd om de proefstemming van het Schnitger-orgel te komen beoordelen, zonder daarbij **5.1.2e** of de SSZ te betrekken. Door zelf personen uit te nodigen voor een evaluatie van een door hem ondersteunde keuze, ontstaat de indruk dat hij niet alleen adviseur is, maar ook invloed uitoefent op het draagvlak

voor die keuze. Bovendien zijn daarmee de belangrijkste gebruikers van het instrument gepasseerd, en neemt hij in zekere zin hun plaats in. Ook wanneer dit niet de bedoeling zou zijn geweest, acht ik dit onwenselijk binnen een zorgvuldig en transparant besluitvormingsproces.

4. **Adviseur neemt taken van vaste organist over.** [5.1.2e] is als vaste organist gecontracteerd door het Academiehuis om te spelen bij evenementen. Bij een lezing door [5.1.2e] op 19 november 2025 werd deze taak echter vervuld door de adviseur, [5.1.2e]. [5.1.2e] was daar niet van op de hoogte gesteld, en was evenmin gevraagd om zelf te spelen. Dit lijkt wellicht een klein incident, maar het roept vragen op over hoe de invloed tussen betrokkenen verschuift, en welke rol het AGKZ daarin speelt. Juist omdat de positie van de adviseur op dat moment al ter discussie stond, vind ik het opmerkelijk dat hij deze taak heeft vervuld.
5. **Onevenwichtige invloed van betrokken partijen.** [5.1.2e], directeur van [5.1.2e] Orgelbouw, heeft zich als uitvoerder van de restauratie herhaaldelijk op sociale media uitgesproken ten gunste van de gekozen proefstemming. Hetzelfde geldt voor [5.1.2e] ooit SSZ-bestuurslid en thans voorzitter van de Vereniging van Orgelbouwers in Nederland (VON, waar ook [5.1.2e] onder valt). Uiteraard staat het uitvoerende en aanverwante partijen vrij een mening te hebben, maar dit roept wel vragen op over hun positie en invloed in het besluitvormingsproces. In dat licht vind ik het ook opvallend dat er uiteindelijk een proefstemming gekozen is die het niet goed toelaat om repertoire tot 1850 te spelen, terwijl dat wel het uitgangspunt van de restauratie zou zijn. [5.1.2e] en de SSZ rekenden daarop, en toch is het niet gebeurd. Dat wekt bij mij de indruk dat dit proces niet evenwichtig heeft plaatsgevonden.

Rond het Schnitger-orgel heeft de afgelopen 70 jaar een ongeëvenaarde traditie mogen groeien, gedragen door iconische kunstenaars zoals [5.1.2e], en de laatste 25 jaar [5.1.2e]. Met name hij heeft, met het Schnitger-orgel als kern, een beweging van verbinding, zingeving en brede betrokkenheid aan de samenleving toegevoegd die je nergens anders vindt, en die de kracht van een stadskerk(gebouw) in een veranderende wereld optimaal uitdraagt.

Juist omdat dit zo'n waardevolle verworvenheid is, is het van groot belang dat besluitvorming over het orgel zorgvuldig, transparant en evenwichtig plaatsvindt, en dat er rekening gehouden wordt met degenen die deze traditie dragen. Ik zie bezorgd toe hoe dat nu niet gebeurt, waardoor een vitaal stuk cultuur dreigt te worden ondermijnd. Dat zou een groot verlies zijn voor de stad Zwolle en de wijde omgeving. Ik vertrouw erop dat u daarvoor waakt.

Met vriendelijke groet,

[5.1.2e]
[5.1.2e]

Over mijzelf. Mijn liefde voor orgels komt van mijn vader, die beroepsmatig organist was. Vanaf mijn 12^e was ik zijn 'registrant' (assistent tijdens het spelen). Inmiddels is hij met pensioen, en registreer ik jaarlijks bij ruim 50 concerten van vele andere organisten, met zeer uiteenlopende stijlen, en dus ook zeer diverse opvattingen over o.a. stemmingen.

Daarnaast maak ik veel geluidopnames, waarvan enkele op internet en op cd verschenen zijn. Bovendien heb ik zelf een orgel gebouwd, waardoor ik ook veel ervaring heb opgedaan met orgelmakers en kerkbesturen. Deze diverse rollen, mijn brede binding met de orgelwereld, en de technisch-analytische achtergrond vanuit mijn opleiding tot ingenieur, zorgen ervoor dat ik de orgelwereld in al haar kleuren van binnenuit maar toch relatief onafhankelijk kan observeren.

WWW: [5.1.2e] • E-mail: [5.1.2e] • Tel.: [5.1.2e]

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2